

Feljegyzés
az Alkotmánybíróság III/3202-3. számú végzésében megfogalmazott kérdések tárgyában

Az Alkotmánybíróságon a III/03202/2024. számon iktatott ügyben a Fővárosi Törvényszék 13.K.702.099/20224. számú ügyben eljáró bírása [a továbbiakban: indítványozó] az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény [a továbbiakban: Abtv.] 25. § (1) bekezdése alapján egyedi normakontroll eljárást kezdeményezett az Alkotmánybíróság előtt. Az indítványozó az Alkotmánybíróságtól a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény [a továbbiakban: Átv.] 271. § (1) bekezdése c) pontja „- kivéve, ha jogellenesen lépte át Magyarország államhatárát -„ szövegrésze [a továbbiakban: támadott rendelkezés] alaptörvényellenességének megállapítását, annak megsemmisítését, továbbá az Abtv. 45. § (2) bekezdése alapján annak kimondását kérte, hogy a megsemmisített jogszabályi rendelkezés sem a bírói kezdeményezés alapjául szolgáló eljárásban, sem bármely bíróság előtt folyamatban lévő, ugyanilyen tárgyú ügyben nem alkalmazható.

Az Alkotmánybíróság hivatkozott számú végzésében megfogalmazott kérdések kapcsán, az indítványozó előtt folyamatban lévő ügyre tekintet nélkül, az alábbi tájékoztatást adom.

1. A támadott rendelkezésben szereplő kivétellel érintett személyek jelenleg hogyan nyújthatnak be menekültügyi kérelmet a magyar hatóságoknak?

Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során a menekültügyi eljárás szabályairól szóló 233/2020. (V. 26.) Korm. rendelet hatálybalépésétől¹ kezdődően,² a Magyarország államhatárát jogellenesen átlépő, a menedékjogi kérelem benyújtása iránti szándékát a rendőrség előtt jelző külföldit a rendőrség a határátlépés helye szerinti szomszédos országban található magyar nagykövetségre irányítja,³ ahol az alábbiak szerint jogosult menedékjogi eljárást kezdeményezni.⁴

Az Átv. 268. § értelmében, a - 292/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet 1. §-ában megjelölt, Belgrádban és Kijevben működő - magyar diplomáciai képviselet területén tartózkodó külföldi a menekültügyi hatóságnak címzett, erre a célra szolgáló beadvány személyes benyújtásával tájékoztatja a menekültügyi hatóságot arról, hogy menedékjog iránti kérelem benyújtása céljából kíván Magyarországra beutazni [a továbbiakban: szándéknyilatkozat].⁵

Szabadlára helyezésüket és az ország elhagyását követően, jelenleg a „*támadott rendelkezésben szereplő kivétellel érintett személyek*” is szándéknyilatkozat benyújtásával tájékoztathatják a menekültügyi hatóságot arról, hogy Magyarországon menedékjogi kérelmet kívánnak előterjeszteni. A szándéknyilatkozat benyújtásáért eljárási díjat, illetve konzuli

¹ Hatályba lépett 2020. június 10-én.

² Átv. 274. §.

³ Lásd az Átv. 271. § (2) bekezdését.

⁴ Átv- 267. §.

⁵ Lásd az Átv. 268. § (1)-(2) bekezdését és a menedékjogi kérelembenyújtásra szolgáló szándéknyilatkozattal kapcsolatos eljárásról szóló 16/2020. (VI. 17.) BM rendelet [a továbbiakban: BM rendelet] 1. §-át.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: III / 3202-4 / 2024		
Érkező módja		
☐ POSTÁN	☒ @	EGYÉB:
Példány:	Melléklet:	Kezelőiroda:

közreműködési díjat nem kell fizetni, továbbá a kitöltött és a benyújtó által aláírt szándéknyilatkozat átvételét sem lehet megtagadni.⁶

A szándéknyilatkozat benyújtásakor a külföldi a személyazonosságát hatóság által kiadott okmánnyal igazolja. Ha a benyújtó nem rendelkezik a személyazonosságát igazoló hatóság által kiadott okmánnyal, úgy személyes adatait bármilyen egyéb dokumentummal igazolhatja, amely a személyazonosságát valószínűsíti. A nagykövetség a külföldi személyazonosságát ellenőrzi, amelynek során, a szándéknyilatkozaton feltüntetett személyes adatokat a külföldi okmányaiban szereplő adatokkal összeveti. A szándéknyilatkozat benyújtásakor a nagykövetség munkatársa a benyújtóról arcképmásfelvételt, a bemutatott okmányokról másolatot készít. A nagykövetség a szándéknyilatkozatot és az okmányok másolatát 3 munkanapon belül a menekültügyi hatóság részére elektronikus úton felterjeszti.⁷ A külföldi a szándéknyilatkozat benyújtásakor a köteles elérhetőségeit megadni.⁸

A szándéknyilatkozatot a menekültügyi hatóság megvizsgálja, amelynek során a külföldit távmeghallgatás keretében meghallgathatja.⁹ Amennyiben a menekültügyi hatóság a szándéknyilatkozatot benyújtó külföldit személyesen kívánja meghallgatni, arra a nagykövetség hivatalos helyiségében kerül sor. A nagykövetség intézkedik annak érdekében, hogy a zártcélú távközlő eszköz igénybe vételével történő meghallgatás a menekültügyi hatóság megkeresését követő 5 munkanapon belül megtörténjen. Amennyiben a meghallgatás során tolmács igénybevétele szükséges, azt a menekültügyi hatóság biztosítja.¹⁰

A menekültügyi hatóság 60 napon belül tájékoztatja a nagykövetséget arról, hogy a szándéknyilatkozatot benyújtó külföldi számára a Magyarországra történő egyszeri utazásra jogosító, a menedékjogi kérelem benyújtása céljából kiállított okmányt [a továbbiakban: utazási okmány] kiállítsa-e.¹¹ A nagykövetség a menekültügyi hatóság tájékoztatását 5 napon belül, a megadott elérhetőségén közli a külföldivel.¹²

1.1. Amennyiben a menekültügyi hatóság az utazási okmány kiadására nem tesz javaslatot, a külföldi erről a döntésről a nagykövetség tájékoztatásából értesül.¹³

1.2. A nagykövetség a menekültügyi hatóság ilyen tartalmú javaslata esetén, 30 napig érvényes utazási okmányt állít ki, a Magyarországra történő belépésre jogosító engedéllyel nem rendelkező, szándéknyilatkozatot benyújtott külföldi számára.¹⁴ Az egyszeri utazásra jogosító utazási okmány átvételére a nagykövetség értesítést követően 15 napon belül van lehetőség.¹⁵ Az utazási okmánnyal rendelkező külföldi a menedékjogi kérelme előterjesztésének szándékát az országba történő belépéskor haladéktalanul jelzi a határrendészeti szervnek. A külföldit a határrendészeti szerv legkésőbb 24 órán belül a menekültügyi hatóság elé állítja.¹⁶ A külföldi a

⁶ BM rendelet 1. § (5)-(6) bekezdés.

⁷ BM rendelet 3. § (1) bekezdés.

⁸ BM rendelet 2. §.

⁹ Átv. 268. § (3) bekezdés.

¹⁰ BM rendelet 4. §.

¹¹ Átv. 268. § (4) bekezdés.

¹² BM rendelet 5. §.

¹³ Átv. 268. § (5) bekezdés.

¹⁴ Átv. 269. §.

¹⁵ BM rendelet 6. §.

¹⁶ Átv. 270. § (2)-(3) bekezdés.

menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti jogait a menedékjogi kérelme menekültügyi hatóság előtti előterjesztésének időpontjától gyakorolhatja.¹⁷

A menekültügyi hatóság végzéssel, zárt befogadó intézményben található szálláshelyet jelölhet ki az elismerését kérő számára. Ha a kérelem benyújtásától számított négy hét eltelt és a menekültügyi őrizet elrendelésének feltételei nem állnak fenn, a menekültügyi hatóság a menekültügyi eljárás általános szabályai szerint határozza meg a szálláshelyet.¹⁸

1.3. Az alábbi személyi körbe tartozó külföldiek továbbra is szándéknyilatkozat nélkül jogosultak menedékjogi kérelmet benyújtani:

- a) a Magyarországon tartózkodó oltalmazott,
- b) a menekültként vagy oltalmazottként elismert személynek a menedékjogról szóló törvény szerinti, a menedékjogi kérelem benyújtása idején, Magyarországon tartózkodó családtagja,
- c) a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés, intézkedés vagy büntetés hatálya alatt álló személy, kivéve, ha jogellenesen lépte át Magyarország államhatárát.¹⁹

2. Hogyan viszonyul az Átv. – támadott rendelkezést is tartalmazó – 84. alcíme a menedékjog biztosításának alapvető szabályaihoz, melyeket az Alaptörvény XIV. cikk (5) bekezdése alapján sarkalatos törvény határoz meg?

Az Alaptörvény hetedik módosítása által megállapított, XIV. cikk (5) bekezdése értelmében, „[a] menedékjog biztosításának alapvető szabályait sarkalatos törvény határozza meg.”

A hetedik Alaptörvény-módosításhoz fűzött indokolás szerint a „*kimagasló országgyűlési konszenzust előíró rendelkezésnek nem célja, hogy a teljes menedékjogi, idegenrendészeti joganyagot sarkalatos törvény szabályozza: a törvény az alapvető szabályok között elsősorban például a menedékjog biztosításának anyagi jogi rendelkezéseit indokolt minősített parlamenti többséggel elfogadni az Országgyűlésnek.*”

Az egyes törvényeknek a jogellenes bevándorlás elleni intézkedésekkel kapcsolatos módosításáról szóló 2018. évi VI. törvény 7. § (5) bekezdése rendelkezett arról, hogy a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény [a továbbiakban: Met.] mely rendelkezései minősülnek olyan alapvető szabálynak, amelyet az Alaptörvény XIV. cikk (5) bekezdésével összhangban, sarkalatos törvényben kell meghatározni.²⁰

Az Átv. 270. § (4) bekezdése alapján, a menedékjogi kérelmet előterjesztő külföldi a menedékjogról szóló törvény szerinti jogait a menedékjogi kérelmének a menekültügyi hatóság előtti előterjesztésének időpontjától gyakorolhatja. A Magyarország államhatárát jogellenesen átlépő külföldiek által a menedékjogi kérelmük menekültügyi hatóság előtti előterjesztését megelőzően benyújtandó szándéknyilatkozat szabályai a Met. – az Alaptörvény sarkalatosságra vonatkozó követelményének való megfelelésről szóló - 94. §-ában nem szerepelnek, következésképpen nem minősülnek olyan alapvető szabálynak, amelyet sarkalatos törvényben kellene meghatározni.

Budapest, 2024. november 8

Dr. Dargay Eszter

¹⁷ Átv. 270. § (4) bekezdés.

¹⁸ Átv. 270. § (5) bekezdés.

¹⁹ Átv. 271. § (1) bekezdés.

²⁰ Az Alaptörvény sarkalatosságra vonatkozó követelményeknek való megfelelés tárgyában lásd a Met. 94. §-át.